Original Article

Received/Accepted Dates

23.04.2026/28.05.2026

DOI 10.52096/usbd.10.44.6

International Journal of Social Sciences

Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi

www.sobider.net e-ISSN: 2548-0685

IJSS

Kürk Mantolu Madonna Romanında Fiilimsi Grupları: Yapısal ve İşlevsel Bir İnceleme

Araştırma Makalesi

Konu: Edebiyat

Şule DENİZ GÖZCÜ

International Burch University, Turkish Language and Literature,
Master's Student, sule.deniz@stu.ibu.edu.ba, ORCID: 0009-0000-9528-1375

Prof. Dr. Mustafa ARSLAN

International Burch University, Faculty of Education and Humanities
Coordinator of Turkish Language and Literature MA and PhD Programs
mustafa.arslan@ibu.edu.ba, ORCID: 0000-0002-2273-3251

Özet

Bu çalışmanın amacı, Sabahattin Ali'nin Kürk Mantolu Madonna romanında yer alan fiilimsi gruplarını yapısal ve işlevsel açıdan incelemektir. Araştırmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş; durum çalışması deseni çerçevesinde doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın veri kaynağını Sabahattin Ali'nin Kürk Mantolu Madonna adlı romanı oluşturmaktadır. Eserde yer alan fiilimsi grupları tespit edilerek elektronik ortamda oluşturulan veri tabanına aktarılmış ve içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgulara göre romanda toplam 4674 fiilimsi grubu tespit edilmiştir. Bunların %46,08'ini isim-fiil grupları, %34,83'ünü sıfat-fiil grupları ve %19,08'ini zarf-fiil grupları oluşturmaktadır. Fiilimsi gruplarının özellikle karakterlerin psikolojik durumlarının aktarılmasında, olay örgüsünün sürekliliğinin sağlanmasında ve romanın temel temaları olan aşk, yalnızlık ve yabancılaşmanın yansıtılmasında önemli işlevler üstlendiği belirlenmiştir. Ayrıca fiilimsi gruplarının metindeki anlatım akışını desteklediği, anlatımın daha etkili biçimde kurulmasına katkı sağladığı, metni çeşitlendirdiği ve çeşitli görevler üstlendiği görülmüştür. Sonuç olarak fiilimsi gruplarının yalnızca söz dizimsel yapılar olmadığı, aynı zamanda romanın anlam dünyasının oluşumuna katkı sağlayan işlevsel unsurlar olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sabahattin Ali, Kürk Mantolu Madonna, fiilimsi grupları, söz dizimi, kelime grupları

Structural and Functional Analysis of Verbal Groups in Sabahattin Ali's *Madonna in a Fur Coat*

Abstract

The aim of this study is to examine the verbal noun, participle, and gerund groups in Sabahattin Ali's novel Madonna in a Fur Coat from structural and functional perspectives. The study was conducted within the framework of a qualitative research approach using a case study design and document analysis method. The data source of the research consists of the novel Madonna in a Fur Coat by Sabahattin Ali. The verbal noun, participle, and gerund groups identified in the text were transferred to an electronically created database and analyzed through content analysis. The findings revealed a total of

Makaleye Atıf Bilgisi

Deniz Gözcü, Ş.; Arslan, M. (2026) "**Kürk Mantolu Madonna Romanında Fiilimsi Grupları: Yapısal ve İşlevsel Bir İnceleme.** *International Journal of Social Science (IJSS Journal),*

*(e-ISSN:***2548-0685***)*
Vol:10, Issue:44; s. 70-83.
DOI: 10.52096/usbd.10.44.05
Gönderim: 23.04.2026
Kabul: 28.05.2026

SOSYAL BİLİMLER DERGİSİ (ULUSLARARASI HAKEMLİ DERGİ)

editorusbd@gmail.com

4,674 verbal groups in the novel. Of these, 46.08% are verbal noun groups, 34.83% are participle groups, and 19.08% are gerund groups. The results indicate that these structures play a significant role in conveying the psychological states of the characters, ensuring narrative continuity, and reflecting the major themes of the novel such as love, loneliness, and alienation. Furthermore, they support the flow of narration, contribute to a more effective expression, enrich the text, and perform various linguistic functions. Consequently, verbal groups function not only as syntactic structures but also as significant elements contributing to the semantic and thematic depth of the novel.

Keywords: Sabahattin Ali, Madonna in a Fur Coat, verbal groups, syntax, word groups

1. Giriş

Dil, bireyin düşüncelerini, duygularını ve deneyimlerini ifade etmesini sağlayan temel iletişim aracıdır. Dilin anlam kurma işlevi yalnızca kelimeler aracılığıyla değil, kelimeler arasındaki ilişkileri düzenleyen söz dizimsel yapılar aracılığıyla da gerçekleşmektedir. Türkçenin söz dizimsel yapısı içerisinde önemli bir yere sahip olan fiilimsiler, fiil kök ve gövdelerinden türemelerine rağmen isim, sıfat ve zarf görevlerinde kullanılabilen yapılardır. Bu özellikleri sayesinde fiilimsiler, cümle içerisinde yargı bildirmeden hareket, durum ve oluşları ifade edebilmekte; anlatıma çeşitlilik ve akıcılık kazandırmaktadır (Ergin, 2013; Banguoğlu, 2015).

Fiilimsi grupları, kendilerini tamamlayan unsurlarla birlikte kelime grubu oluşturarak cümlede farklı görevlerde kullanılabilmekte ve anlatımın yoğunlaştırılmasına katkı sağlamaktadır. Türkçede kelime grupları, anlam ve görev bakımından birbirini tamamlayan kelimelerin oluşturduğu söz dizimsel birlikler olarak değerlendirilmektedir (Karahan, 2014). Bu bağlamda fiilimsi grupları da hem söz dizimsel kuruluş hem de anlam aktarımı bakımından önemli yapılardır. Fiilimsi yapılar, özellikle edebî metinlerde anlatımın estetik boyutunu güçlendiren ve karakterlerin iç dünyalarının yansıtılmasına katkı sağlayan söz dizimsel unsurlar arasında yer almaktadır (Karaağaç, 2013; Özkan ve Sevinçli, 2013).

Fiilimsi grupları üzerine yapılan çalışmaların büyük ölçüde yapı ve kuruluş özellikleri üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Türkçede fiilimsi ve kelime grupları üzerine yapılan araştırmalar, bu yapıların dilin ifade gücünü artıran ve anlam ilişkilerini zenginleştiren unsurlar olduğunu ortaya koymaktadır (Hatiboğlu, 1972; Korkmaz, 2009). Buna karşılık fiilimsi gruplarının edebî eserlerdeki işlevsel kullanımlarını merkeze alan çalışmaların daha sınırlı olduğu dikkat çekmektedir.

Son yıllarda fiilimsi yapıları ve kelime grupları üzerine gerçekleştirilen çalışmalar, bu yapıların yalnızca biçimsel özellikleriyle değil, kullanım sıklıkları ve işlevsel yönleriyle de ele alınması

gerektiğini ortaya koymaktadır (Özkan, 2020; Özdemir, 2025). Bununla birlikte mevcut araştırmaların önemli bir kısmının fiilimsi yapıların dil bilgisel özelliklerine odaklandığı, edebî eserlerdeki işlevsel kullanımlarını merkeze alan çalışmaların ise daha sınırlı olduğu görülmektedir. Bu nedenle fiilimsi gruplarının belirli bir edebî eser bağlamında yapısal ve işlevsel açıdan birlikte değerlendirilmesi, söz konusu yapıların metnin anlam ve anlatım dünyasına katkılarının ortaya konulması bakımından önem taşımaktadır.

Literatüre bakıldığında fiilimsi yapıları üzerine gerçekleştirilen çalışmalar, bu yapıların yalnızca dil bilgisel açıdan değil, kullanım sıklıkları ve işlevsel özellikleri bakımından da incelenebileceğini göstermektedir. Özellikle fiilimsi eklerinin kullanım sıklıkları üzerine yapılan araştırmalarda, isim-fiil, sıfat-fiil ve zarf-fiil yapılarının farklı metin türlerinde değişen oranlarda kullanıldığı ortaya konulmuştur (Özdemir, 2025). Benzer şekilde Özkan (2020), fiilimsileri biçimsel ve işlevsel özellikleri bakımından bütüncül bir yaklaşımla ele almış ve bu yapıların Türkçenin anlatım gücüne önemli katkılar sağladığını belirtmiştir. Bu çalışmalar, fiilimsi yapılarının işlevsel kullanımının araştırılmasının önemini ortaya koymaktadır.

Sabahattin Ali'nin bireyin iç dünyasını merkeze alan anlatım anlayışı, fiilimsi gruplarının işlevsel kullanımını incelemek için uygun bir zemin oluşturmaktadır (Kudret, 2004).

Türk edebiyatının önemli yazarlarından biri olan Sabahattin Ali, eserlerinde sade ancak etkili bir dil kullanmış; karakterlerin psikolojik derinliklerini ve toplumsal gerçeklikleri başarılı biçimde yansıtmıştır. Yazarın en çok okunan eserlerinden biri olan Kürk Mantolu Madonna, bireyin yalnızlığı, yabancılaşması, aşk arayışı ve iç dünyası üzerine kurulu psikolojik yönü güçlü bir romandır. Roman üzerine yapılan çalışmalar çoğunlukla eserin tematik yapısı, psikolojik çözümlemeleri ve metin dilbilimsel özellikleri üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu durum, eserin dil ve anlatım özelliklerinin farklı yönlerden incelenmeye elverişli olduğunu göstermektedir.

"Türkçenin söz dizimsel yapısında önemli bir yere sahip olan fiilimsiler, anlatımın daha akıcı ve işlevsel biçimde kurulmasına katkı sağlamaktadır. Fiilimsilerin anlatım gücünü artırdığı, gereksiz tekrarları önlediği ve cümleler arasında anlam ilişkileri kurarak metnin akıcılığını desteklediği belirtilmektedir" (Özkan, 2020, s. 1322). Bu yönüyle fiilimsi grupları, yalnızca dil bilgisel yapılar olarak değil, aynı zamanda metnin anlam ve anlatım boyutunu şekillendiren unsurlar olarak değerlendirilebilir.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması olarak tasarlanmıştır. Durum çalışması, sınırları belirli bir durumun kendi bağlamı içerisinde derinlemesine incelenmesini amaçlayan bir araştırma desenidir (Subaşı ve Okumuş Dağdeler, 2017). Bu çalışmada Sabahattin Ali'nin Kürk Mantolu Madonna romanında yer alan fiilimsi grupları yapısal ve işlevsel açıdan incelenmiştir.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın örneklemini Sabahattin Ali'nin Kürk Mantolu Madonna adlı romanı oluşturmaktadır. Çalışmada, Yapı Kredi Yayınları tarafından 2019 yılında yayımlanan 97. Baskı (160 sayfa) esas alınmıştır. Eser, Türk edebiyatında psikolojik çözümlemeleri, karakter odaklı anlatımı ve dilsel zenginliğiyle öne çıkan romanlardan biri olması nedeniyle amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Sabahattin Ali, eserlerinde bireyin iç dünyasını, duygu ve düşünce süreçlerini ayrıntılı biçimde yansıtan bir anlatım anlayışı benimsemiştir (Kudret, 2004). Kürk Mantolu Madonna ise özellikle Raif Efendi'nin iç konuşmaları, hatırlamaları ve psikolojik çözümlemeleri üzerine kurulu yapısıyla fiilimsi gruplarının işlevsel kullanımını incelemek açısından elverişli bir metin niteliği taşımaktadır. Ayrıca romanın Türk edebiyatında geniş bir okur kitlesine ulaşmış ve üzerine çok sayıda akademik çalışma yapılmış eserlerden biri olması da seçiminde etkili olmuştur.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma kapsamında veriler, doküman incelemesi yöntemi ile elde edilmiştir. Doküman incelemesi, yazılı materyallerin sistematik olarak incelenmesine dayanan bir veri toplama tekniğidir (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Roman ayrıntılı biçimde incelenmiş, metinde yer alan fiilimsi grupları tespit edilerek sayfa numaralarıyla birlikte elektronik ortama aktarılmış ve Microsoft Excel programı kullanılarak bir veri tabanı oluşturulmuştur.

Elde edilen verilerin analizinde içerik analizi ve betimsel analiz yöntemlerinden yararlanılmıştır. Fiilimsi grupları isim-fiil, sıfat-fiil ve zarf-fiil grupları olarak sınıflandırılmış; veri tabanı üzerinden frekans ve yüzde değerleri hesaplanmıştır. Betimsel analiz kapsamında ise romandan seçilen örnekler doğrudan sunularak bu yapıların metin içerisindeki kullanım özellikleri ve işlevleri değerlendirilmiştir. Örnekler, romandaki sayfa numaraları belirtilerek

italik biçimde verilmiştir. Betimsel analiz, verilerin araştırma soruları doğrultusunda düzenlenmesi, özetlenmesi ve yorumlanmasına dayanan bir analiz tekniğidir (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Son olarak elde edilen veriler yapısal ve işlevsel açıdan incelenmiş; yapısal analizde fiilimsi gruplarının oluşum özellikleri, işlevsel analizde ise bu yapıların metnin anlamına ve anlatımına katkıları ortaya konulmuştur.

3. Bulgular ve Yorumlar

3.1. Romandaki Fiilimsi Gruplarının Yapısal Dağılımı

Araştırma sonucunda romanda toplam 4674 fiilimsi grubu tespit edilmiştir. Fiilimsi gruplarının türlere göre dağılımı Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1: Kürk Mantolu Madonna Romanındaki Fiilimsi Grupları

Fiilimsi Grubu Türü	f	%
İsim-fiil Grupları	2154	46,08
Sıfat-fiil Grupları	1628	34,83
Zarf-fiil Grupları	892	19,08
Toplam	**4674**	**100**

Tablo 1 incelendiğinde, romanda en sık kullanılan fiilimsi grubu türünün isim-fiil grupları olduğu görülmektedir (%46,08). Sıfat-fiil grupları %34,83 ile ikinci sırada yer alırken, zarf-fiil grupları %19,08 oranında kullanılmıştır. Bu dağılım, romanın yalnızca olay aktarımına dayalı bir anlatıdan ibaret olmadığını; bireyin duygu, düşünce ve iç dünyasının ön planda olduğu psikolojik bir anlatım anlayışına sahip olduğunu göstermektedir.

3.1.1. İsim-fiil Grupları

Tablo 2: Kürk Mantolu Madonna Romanındaki İsim-fiil Grubu Örnekleri

Sayfa	Örnek	Sayfa	Örnek
11	*yaşamakta ne buluyorlar*	91	*istemekten*
15	*sıkıntıya düştüklerini*	93	*cesaretim olmadığını*
18	*ilk kanaatler edinmek*	96	*gitmek istemiyorum*

22	*meşgul olması*	100	*anlattıklarını*
26	*selamlamaya çalışıyordu*	106	*başladığını*
30	*dokunmamaları için*	111	*soyunmak için*
33	*oynatmakta*	117	*beklemeye başladım*
37	*rahatsız etmeyin*	120	*yalnız kalmak istiyorum*
41	*oturmaması*	121	*düşünmüyordum*
44	*yakmak*	124	*kızışmak*
48	*olabileceği*	125	*yürümeye başladım*
52	*öğrenmek*	131	*gülümsemiyor*
56	*sıkılmamaya başladı*	136	*yürüyordum*
59	*bilmeme rağmen*	141	*sarılmak*
63	*olduğunu öğrenmeye kalkar*	144	*bekledim*
67	*söylemek*	149	*beklemeye*
70	*içindekileri tanımaya karar verdim*	151	*yanılmıyorum*
74	*geri atmak için*	156	*olamayacağımı*
78	*vermeye kalkmayın*	156	*yüklemenin*
81	*ahbaplık etmek*	156	*seziyordum*

Tabloda, Kürk Mantolu Madonna romanında tespit edilen isim-fiil gruplarından seçilmiş örnekler yer almaktadır. Örnekler incelendiğinde isim-fiillerin çoğunlukla cümlede isim görevinde kullanıldığı ve eylemleri nesneleştirerek anlatıma soyutluk kazandırdığı görülmektedir. Özellikle *-mak/-mek* ve *-ma/-me* ekleriyle kurulan isim-fiil grupları, karakterlerin düşünce, istek, duygu ve amaçlarını ifade etmede önemli bir işlev üstlenmektedir. Romanın anlatı yapısında iç çözümlemelerin yoğun olması, isim-fiil gruplarının kullanım sıklığını artıran unsurlardan biri olarak değerlendirilebilir.

İsim-fiil gruplarının diğer fiilimsi türlerine göre daha yüksek oranda kullanılması, karakterlerin düşünme, isteme, hatırlama, sorgulama ve değerlendirme süreçlerinin anlatımda önemli bir yer tuttuğunu göstermektedir. Korkmaz'a (2009) göre fiilimsi yapıları, hareket ve oluşları yargı bildirmeden aktarma imkânı sağlayarak anlatımın anlam bakımından zenginleşmesine katkıda bulunmaktadır. Bu açıdan değerlendirildiğinde, romandaki isim-fiil gruplarının yoğunluğu ile eserin psikolojik roman niteliği arasında doğrudan bir ilişki bulunduğu söylenebilir.

Araştırmada isim-fiil gruplarının diğer fiilimsi türlerine göre daha yüksek oranda kullanılması, Türkçede fiilimsi yapılarının kullanım sıklıkları üzerine yapılan araştırmalarla da uyumludur. Fiilimsi eklerinin kullanım sıklıklarını inceleyen çalışmalarda isim-fiil yapılarının özellikle düşünce, değerlendirme ve kavramlaştırma süreçlerinde yoğun biçimde kullanıldığı

belirtilmektedir. Bu durum, Kürk Mantolu Madonna'nın psikolojik çözümlemelere dayanan anlatım yapısıyla örtüşmektedir.

İsim-fiil gruplarının romanda en yüksek orana sahip olması, anlatının yalnızca dış dünyada gerçekleşen olaylara değil, karakterlerin zihinsel ve duygusal süreçlerine de yoğunlaştığını göstermektedir. Özellikle Raif Efendi'nin geçmişe yönelik hatırlamaları, iç konuşmaları ve kendi yaşamını değerlendirme biçimi isim-fiil yapıları aracılığıyla aktarılmaktadır. Bu durum, okuyucunun karakterin iç dünyasına daha yakından tanıklık etmesini sağlamaktadır. Ayrıca isim-fiil grupları, eylemleri nesneleştirerek düşünce ve duyguların kavramsal bir çerçevede sunulmasına imkân vermekte, böylece romanın psikolojik çözümlemelerini desteklemektedir. Bu bağlamda isim-fiil grupları yalnızca söz dizimsel bir unsur değil, aynı zamanda eserin anlatım tekniğine katkı sağlayan işlevsel yapılar olarak değerlendirilebilir.

3.1.2. Sıfat-fiil Grupları

Tablo 3: Kürk Mantolu Madonna Romanındaki Sıfat-fiil Grubu Örnekleri

Sayfa	Örnek	Sayfa	Örnek
11	*cesaretini gösterecek insan*	93	*istihfaf ettiğim insanlar*
14	*tanıtmadığı için*	97	*üzen şey*
18	*gördüğüm adam*	100	*büyüyen hayretim*
22	*insanı hayret eden sükun*	106	*sevdiğim dostlarım*
26	*benzemeyen oda*	111	*oturduğum masa*
30	*olduğu halde*	115	*muhafaza edilmiş mobilyalar*
33	*taklit eden*	117	*verilecek hükmü*
37	*şikayet eden ses*	121	*terlediğim için*
41	*kalmış olabileceği*	124	*çıkmışlar gibi*
44	*sakladığı ruh*	124	*verdiği iş*
48	*gördüğüm insan*	125	*kurduğum hayaller*
52	*idare edecek kadar*	131	*gülmemişti*
56	*açılan galeriler*	136	*titreyen omuzları*
59	*görmediğim ifade*	141	*anlamıştım*
63	*bulunan oğlu*	144	*bırakmış olduğunu*
67	*çıkan kadın*	149	*gördüğüm*
70	*kapalı duran localar*	151	*değişir*
74	*dökülen saçları*	156	*bulunduğu*
78	*alakadar olan Herr Döppke*	156	*duyulan*

91	*ilerlemiş olan mevsim*	156	*şüphelenmiştim*

Yukarıda romanda yer alan sıfat-fiil gruplarından seçilmiş örnekler sunulmuştur. Sıfat-fiillerin büyük ölçüde kişi, nesne ve kavramları niteleme görevinde kullanıldığı görülmektedir. Özellikle *-an/-en, -dık/-dik, -acak/-ecek* ekleriyle oluşturulan yapılar, anlatımın betimleyici yönünü güçlendirmekte ve roman kişilerinin fiziksel ya da ruhsal özelliklerinin ayrıntılı biçimde aktarılmasına katkı sağlamaktadır. Bu yönüyle sıfat-fiil grupları, eserin tasvir gücünü artıran temel dil unsurlarından biri olarak dikkat çekmektedir.

Sıfat-fiil gruplarının yüksek kullanım oranı ise romandaki kişi ve mekân tasvirlerinin ayrıntılı biçimde kurulmasına katkı sağlamaktadır. Karahan'ın (2014) belirttiği üzere sıfat-fiiller, varlıkları hareket ve özellikleriyle birlikte tanımlayan yapılardır. Bu durum, özellikle Raif Efendi ve Maria Puder'in karakterizasyonunda belirgin biçimde görülmektedir.

Sıfat-fiil gruplarının romanda yüksek oranda kullanılması, yazarın betimleyici anlatıma verdiği önemi de ortaya koymaktadır. Bu yapılar sayesinde kişiler, nesneler ve mekânlar yalnızca adlarıyla değil, sahip oldukları özellikler ve gerçekleştirdikleri hareketlerle birlikte tanıtılmaktadır. Özellikle Maria Puder'in fiziksel ve ruhsal özelliklerinin aktarımında sıfat-fiil gruplarının sıkça kullanıldığı görülmektedir. Bunun yanında Berlin'e ilişkin mekân tasvirlerinde ve Raif Efendi'nin gözlemlerinde de sıfat-fiillerin önemli bir işlev üstlendiği dikkat çekmektedir. Böylece okuyucunun zihninde daha canlı ve ayrıntılı imgeler oluşturulmakta, romanın estetik ve anlatımsal gücü artırılmaktadır.

3.1.3. Zarf-fiil Grupları

Tablo 4: Kürk Mantolu Madonna Romanındaki Zarf-fiil Grubu Örnekleri

Sayfa	**Örnek**	**Sayfa**	**Örnek**
11	*dolaşıp nefes almalarını*	97	*bakarak*
15	*geldiğini görünce*	100	*dinledikçe*
18	*başını eğerek*	106	*bulamayarak*
26	*girince şaşırdım*	111	*uydurup inanıyoruz*
29	*gidip geldikçe*	115	*koşarak*
37	*başını alıp gidiyor*	117	*unuttuğunu fark ederek*
41	*görünce*	120	*yalvararak bakıyordu*
44	*bırakıp gitmek*	121	*yerleri sarsarak*

48	*sıkılmadan yazacağım*	124	*dingilden fırlayarak*
52	*düşünerek*	124	*düşündükten sonra*
56	*geçince*	125	*başımı eğip*
59	*düşününce*	131	*söylerken*
63	*verip okutuyor*	136	*çekerek*
67	*gördükçe*	141	*sallayarak*
70	*açılıp kapandıkça*	144	*gezip dolaştığım*
74	*uzatarak*	149	*olmadıktan sonra*
78	*devam ederek*	151	*görmeden*
80	*çağırıp hesap gördüm*	156	*yatarak*
91	*yavaşlatarak*	156	*alıp gitti*
93	*öperken*	156	*düşünmeden*

Tablo 4'te romanda kullanılan zarf-fiil gruplarından seçilmiş örnekler yer almaktadır. Zarf-fiillerin çoğunlukla eylemler arasında zaman, durum, neden ve biçim ilişkisi kurduğu görülmektedir. Özellikle *-arak/-erek, -ıp/-ip, -ınca/-ince, -madan/-meden* ekleriyle kurulan yapılar, olayların akışını hızlandırmakta ve anlatıdaki hareketliliği desteklemektedir. Romanın olay örgüsünde ardışık eylemlerin yoğun olarak yer alması, zarf-fiil gruplarının işlevsel önemini artırmaktadır. Bu yapılar, anlatımın akıcılığını sağlayarak metindeki anlam bütünlüğünün kurulmasına katkıda bulunmaktadır.

Zarf-fiil grupları romandaki fiilimsi gruplarının %19,08'ini oluşturmaktadır. Her ne kadar kullanım oranı isim-fiil ve sıfat-fiil gruplarına göre daha düşük olsa da bu yapılar anlatının kurulmasında önemli işlevler üstlenmektedir. Karahan'a (2014) göre zarf-fiiller, fiiller arasında zaman, durum, neden ve biçim ilişkileri kurarak cümlelerin anlam bakımından bütünlük kazanmasını sağlar. Romanda zarf-fiil gruplarının özellikle olayların birbirine bağlanmasında, anlatımın akıcılığının sağlanmasında ve karakterlerin davranışlarının oluş sürecinin açıklanmasında kullanıldığı görülmektedir. Özellikle Raif Efendi'nin geçmişe ilişkin hatıralarının aktarımında ve olay örgüsünün ilerleyişinde zarf-fiil yapıları aracılığıyla eylemler arasında anlam ilişkileri kurulmuş, böylece anlatının sürekliliği güçlendirilmiştir. Bu yönüyle zarf-fiil grupları, romanın dinamik anlatım yapısının oluşmasına ve olayların okuyucuya daha akıcı biçimde sunulmasına katkı sağlamaktadır.

Bu özellikleri bakımından fiilimsi grupları, romanın söz dizimsel kuruluşunda ve anlam dünyasının oluşturulmasında önemli işlevler üstlenmektedir.

3.2. Romandaki Fiilimsi Gruplarının İşlevleri

Fiilimsi grupları, Kürk Mantolu Madonna romanında yalnızca söz dizimsel çeşitlilik sağlayan yapılar olarak değil, aynı zamanda karakterlerin psikolojik dünyalarının aktarılmasında işlevsel unsurlar olarak kullanılmaktadır.

Özellikle *isim-fiil grupları*, Raif Efendi'nin iç konuşmalarını, zihinsel sorgulamalarını ve kendisiyle hesaplaşmalarını yansıtmaktadır. *Karşıma çıktığını zannetmek (s. 70), olduğumu bilmek (s. 112), mesut zannetmek sevdası (s. 110), söylemeye çalıştığını (s. 114) ve sevdiğinize (s. 106)* örneklerinde görüldüğü üzere bu yapılar, karakterin duygu ve düşünce dünyasını görünür kılmaktadır. Korkmaz'a (2009) göre isim-fiiller, hareket ve oluşları kavramlaştırarak düşünce aktarımına elverişli yapılar meydana getirmektedir. Romanda isim-fiil gruplarının yoğun kullanımı da karakterlerin iç dünyalarının ve zihinsel süreçlerinin aktarımını desteklemektedir.

Sıfat-fiil grupları ise kişi ve olay tasvirlerinde önemli işlevler üstlenmektedir. *Olabilen sevgi (s. 106), arttıran sevgi (s. 106), susturulmuş heyecanlar (s. 103), şiddetlenen endişe (s. 113) ve bekleyen bir maznun (s. 117)* örnekleri, karakterlerin ruh hâllerini ve duygusal durumlarını somutlaştırmaktadır. Karahan'a (2014) göre sıfat-fiiller, varlıkları hareket ve nitelikleriyle birlikte tanımlayarak anlatımın betimleyici gücünü artırmaktadır. Romandaki sıfat-fiil kullanımları da bu görüşü desteklemekte ve karakterlerin psikolojik özelliklerinin daha belirgin biçimde ortaya konulmasına katkı sağlamaktadır.

Zarf-fiil grupları ise olay örgüsünün sürekliliğini sağlamaktadır. *Gittikten sonra (s. 13), dinledikçe (s. 100), gülümseyerek (s. 116), yakalayarak (s. 114) ve geçtikten sonra (s. 106)* gibi yapılar, olaylar arasındaki zaman ve durum ilişkilerini kurarak anlatının akıcılığına katkıda bulunmaktadır. Özkan ve Sevinçli'ye (2013) göre zarf-fiiller, cümleler arasında anlam ilişkileri kurarak anlatımın sürekliliğini ve bütünlüğünü destekleyen yapılardır. Kürk Mantolu Madonna'da özellikle geçmişe dönüşlerin ve hatırlamaların anlatıldığı bölümlerde zarf-fiil gruplarının bu işlevi açık biçimde görülmektedir.

Fiilimsi gruplarının işlevsel kullanımı, romanın temel temaları olan aşk, yalnızlık ve yabancılaşmanın aktarılmasında da belirgin biçimde görülmektedir. Özellikle *sevdiğinize (s. 106), olabilen sevgi (s. 106), arttıran sevgi (s. 106), mesut zannetmek sevdası (s. 110) ve seviyorum (s. 116) gibi yapılar, Raif Efendi ile Maria Puder arasındaki ilişkinin gelişimini yansıtmaktadır. Bunun yanında kaçmak ihtiyacım (s. 12), karşıma çıktığını zannetmek (s. 70), korkmaya başlamıştı (s. 49) ve boğulacak kadar yalnızım (s. 77)* örnekleri ise karakterin

yalnızlık ve yabancılaşma duygularını ortaya koymaktadır. Aksan'ın (2015) belirttiği üzere dilsel yapılar, edebî metinlerde yalnızca anlam aktarma aracı değil, aynı zamanda yazarın duygu ve düşünce dünyasını yansıtan üslup unsurlarıdır. Bu bağlamda fiilimsi grupları da romanın tematik yapısının kurulmasına katkı sağlayan işlevsel araçlar olarak değerlendirilebilir.

Elde edilen bulgular, Kürk Mantolu Madonna üzerine gerçekleştirilen metin dilbilimsel çalışmaların sonuçlarıyla da paralellik göstermektedir. Hirik (2020), romandaki bağdaşıklık unsurlarının anlatının bütünlüğünü ve akıcılığını desteklediğini belirtmektedir. Benzer biçimde bu çalışmada da fiilimsi gruplarının yalnızca söz dizimsel yapılar olmadığı; olaylar, düşünceler ve duygular arasında anlamsal bağlar kurarak metnin bütünlüğüne katkı sağladığı görülmüştür. Ayrıca roman üzerine yapılan farklı incelemelerde Raif Efendi'nin iç dünyasının ve yalnızlık duygusunun eserin temel unsurları arasında yer aldığı vurgulanmaktadır. Bu çalışmada tespit edilen fiilimsi grupları da söz konusu psikolojik derinliğin dil düzeyindeki yansımaları olarak değerlendirilebilir.

Romandan elde edilen verilerden de anlaşıldığı gibi, fiilimsi gruplarının yalnızca dil bilgisel bir unsur olarak değil; karakterlerin psikolojik çözümlemelerine, olay örgüsünün gelişimine ve romanın tematik yapısının kurulmasına katkı sağlayan işlevsel söz dizimsel yapılar olduğunu göstermektedir. Bu sonuç, fiilimsi gruplarının Türkçenin anlatım gücünü artıran temel yapılardan biri olduğunu vurgulayan Banguoğlu'nun (2015) değerlendirmeleriyle de örtüşmektedir.

4. Sonuç ve Öneriler

4.1. Sonuçlar

Bu çalışmada, Sabahattin Ali'nin Kürk Mantolu Madonna romanında yer alan fiilimsi grupları yapısal ve işlevsel açıdan incelenmiştir. Araştırma sonucunda romanda toplam 4674 fiilimsi grubu tespit edilmiş; bunların %46,08'inin isim-fiil, %34,83'ünün sıfat-fiil ve %19,08'inin zarf-fiil gruplarından oluştuğu belirlenmiştir. Elde edilen bulgular, fiilimsi gruplarının romanın söz dizimsel yapısında önemli bir yer tuttuğunu göstermektedir.

Araştırmada isim-fiil gruplarının diğer fiilimsi türlerine göre daha yüksek oranda kullanıldığı görülmüştür. Bu durum, romanın olay merkezli bir anlatımdan çok bireyin duygu, düşünce ve iç dünyasına odaklanan psikolojik yapısıyla ilişkilendirilebilir. Sıfat-fiil grupları, kişi ve olay tasvirlerinin oluşturulmasında önemli rol oynarken; zarf-fiil grupları anlatının sürekliliğini ve akıcılığını destekleyen yapılar olarak öne çıkmaktadır.

Fiilimsi gruplarının yalnızca dil bilgisel bir unsur olarak kullanılmadığı, aynı zamanda romanın temel temalarının aktarılmasında işlevsel görevler üstlendiği tespit edilmiştir. Özellikle aşk, yalnızlık, yabancılaşma ve bireyin iç dünyası gibi temaların yansıtılmasında fiilimsi gruplarının önemli katkılar sağladığı görülmektedir. Bu yapılar aracılığıyla karakterlerin psikolojik durumları, iç çatışmaları ve duygusal dönüşümleri daha etkili biçimde aktarılmıştır.

Sonuç olarak, fiilimsi grupları Kürk Mantolu Madonna romanında yalnızca söz dizimsel kuruluşun bir parçası değil, aynı zamanda anlatımın anlam boyutunu güçlendiren işlevsel unsurlar olarak kullanılmaktadır. Araştırma bulguları, fiilimsi gruplarının karakterlerin psikolojik çözümlemelerine, olay örgüsünün gelişimine ve romanın temel temalarının aktarımına önemli katkılar sağladığını göstermektedir. Bu çalışma, Kürk Mantolu Madonna romanındaki fiilimsi gruplarını hem yapısal hem de işlevsel açıdan inceleyerek Sabahattin Ali'nin dil ve üslup özelliklerinin daha yakından anlaşılmasına katkı sağlamaktadır. Ayrıca çalışma, fiilimsi gruplarının edebî metinlerdeki kullanımına yönelik araştırmalara veri sunması ve Türkçe söz dizimi çalışmalarına katkıda bulunması bakımından önem taşımaktadır.

4.2. Öneriler

Bu araştırma, Sabahattin Ali'nin Kürk Mantolu Madonna romanında yer alan fiilimsi gruplarını yapısal ve işlevsel açıdan incelemekle sınırlıdır. Elde edilen bulgular doğrultusunda aşağıdaki öneriler geliştirilebilir:

1. Fiilimsi gruplarının kullanım özellikleri, Sabahattin Ali'nin diğer roman ve hikâyelerinde de incelenerek yazarın dil ve üslup özellikleri karşılaştırmalı olarak değerlendirilebilir.

2. Benzer çalışmalar, Türk edebiyatının farklı dönemlerine ait romanlar üzerinde uygulanarak fiilimsi gruplarının kullanım sıklığı ve işlevleri bakımından dönemler arası karşılaştırmalar yapılabilir.

3. Fiilimsi grupları yalnızca yapısal açıdan değil, metin dilbilimsel ve söylem çözümlemesi yaklaşımları çerçevesinde de ele alınabilir.

4. Kelime gruplarına yönelik araştırmalarda isim tamlamaları, sıfat tamlamaları, edat grupları ve bağlama grupları gibi diğer söz dizimsel yapıların işlevsel kullanımları da ayrıntılı biçimde incelenebilir.

5. Edebî metinlerde fiilimsi gruplarının karakter oluşturma, psikolojik çözümleme ve tematik yapı kurma süreçlerindeki rolünü inceleyen karşılaştırmalı çalışmaların alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

Aksan, D. (2015). *Her yönüyle dil: Ana çizgileriyle dilbilim*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Ali, S. (2019). *Kürk mantolu Madonna* (97. bs.). Yapı Kredi Yayınları.

Altuntaş, S. (2025). Fiilimsi eklerinin kullanım sıklığı. KAREFAD/ÇAKÜ Edebiyat Fakültesi Dergisi, Cilt: 13, Sayı: 1, 69-97.

Banguoğlu, T. (2015). *Türkçenin grameri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Ergin, M. (2013). *Türk dil bilgisi*. İstanbul: Bayrak Basım Yayım.

Hatiboğlu, V. (1972). *Türkçenin sözdizimi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Hirik, S. (2020). Türkçede bağdaşıklık ve bağdaşıklık unsurları: Kürk Mantolu Madonna incelemesi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi, 10*(1), 221–238.

Karaağaç, G. (2013). *Türkçenin dil bilgisi*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Karahan, L. (2014). *Türkçede söz dizimi* (21. bs.). Ankara: Akçağ Yayınları.

Korkmaz, Z. (2009). *Türkiye Türkçesi grameri (Şekil bilgisi)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Kudret, C. (2004). *Türk edebiyatında hikâye ve roman* (Cilt 3). İstanbul: İnkılâp Kitabevi.

Özkan, B. (2020). Türkiye Türkçesinde fiilimsiler üzerine ileri uygulamalar. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 21*(39), 1321–1371.

Özkan, M., & Sevinçli, V. (2013). *Türkiye Türkçesi söz dizimi*. İstanbul: Akademik Kitaplar.

Subaşı, M., & Okumuş Dağdeler, K. (2017). Bir araştırma yöntemi olarak durum çalışması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21*(2), 419–426.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (12. bs.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.